

VII. Ὁ σημερινὸς σταδμὸς τῆς ταξικῆς πάλης καὶ ἡ ώρίμανση τῶν ὅρων τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Ο καπιταλισμός, καὶ ὁ ιδιωτικὸς καὶ ὁ γραφειοκρατικὸς θὰ συνεχίζει λοιπὸν νὰ παράγει ἀναπόδραστα κρίσεις ἢν καὶ δὲν πρόκειται πλέον γιὰ οἰκογομικὲς ὑφέσεις καὶ ποὺ κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ δρίσῃ τὴν περιοδικότητά τους. Δὲν ἔχουμε παρὰ νὰ παρατηρήσουμε τὴν δαλτωδὴ ζούγκλα μέσα στὴν δποία ἀγωγίζονται οἱ διευθύνοντες αὐτῆς τὴν κοινωνία, οἱ Ντὲ Γκώλ, Κένγκεντυ, Κρούτσεφ, ἢ Μακμίλλαν, τὴν ἀδυγαμία τους καὶ τὴν ἡλιθιότητά τους στὶς δποίες εἶναι καταδικασμένοι ὅταν ἔνα διαρὺ πρόβλημα παρουσιάζεται. Δὲν ἔχουμε παρὰ νὰ θυμηθοῦμε τὶς κρίσεις, τὶς ἀναταραχές, τὶς ἐντάσεις, τὶς καταστροφὲς μὲ τὶς δποίες εἶναι γεμάτα τὰ τελευταῖα 15 χρόνια τόσο σὲ σὲ καμμιὰ ἄλλη ιστορικὴ περίοδο γιὰ νὰ πεισθοῦμε ὅτι τὸ οἰκοδόμημα τῆς ἐκμεταλλευτικῆς κοινωνίας εἶναι τόσο εὔθραυστο τόσο ἔτοιμόρροπο ὅσο δὲν ἥταν ποτέ.

Ἄλλὰ αὐτὴ ἡ διαπίστωση μόνον σ' αὐτὰ δὲν ἀρκεῖ γιὰ νὰ θεμελιώσουμε μιὰ ἐπαναστατικὴ προοπτική. Ἀπὸ τέσσαρα χρόνια στὴ Γαλλία θὰ μπορούσαμε σὲ πολλὲς εύκαιρίες νὰ ποῦμε ὅτι ἡ ἔξουσία ἥταν στὸ δρόμο. Ἀλλὰ στὸ δρόμο δὲν ὑπῆρχε κανεὶς γιὰ νὰ τὴν πάρει. Τὸ 1945 ὁ γερμανικὸς καπιταλισμὸς ὑπέστη μιὰ ἀπόλυτη κατάρρευση. Μία κρίση τῆς κοινωνίας εἶναι ἀπὸ τὴν ἕδια τῆς τὴν οὐσία μιὰ βραχεῖα μεταβατικὴ περίοδος. Ἄν κατὰ τὴν φάση τῆς ἔξαρθρωσῆς τῆς κατεστημένης ὅργάνωσης οἱ μᾶζες δὲν ἔπειμβουν, ἢν αὐτὲς δὲν δροῦν στὸν ἕδιο τους τὸν ἔσωτὸ τὴν ἀγαγκαῖα δύναμη καὶ συνείδηση γιὰ γὰ ἐγκαθιδρύσουν μιὰ γέα κοινωνικὴ ὅργάνωση τὰ παλιὰ κυρίαρχα στρώματα (ἢ ἄλλοι σχηματισμοὶ) θὰ τὴν ἐπαναχτήσουν καὶ θὰ ἐπιβάλλουν τὸν προσαγαπολισμὸ τους.

Ἡ κοινωνία δὲν μπορεῖ νὰ ἀνεχτεῖ τὸ κενό. Γιὰ νὰ μπορέσει νὰ συνεχίσει ἡ ζωὴ, πρέπει νὰ ἐπιβάλλει μιὰ δποιαδήποτε «τάξη». Στὴν ἀπουσία μᾶς δράσης τῶν μαζῶν ποὺ θὰ ἀγοιγε μιὰ ἐπαναστατικὴ διέξοδο, ἡ ζωὴ θὰ ἐπαναληφθεῖ πάνω στὰ παληὰ πρότυπα περισσότερο ἢ λιγώτερο βελτιωμένη κατὰ τὶς περιστάσεις καὶ

τις ανάγκες τῶν ἔχμεταλλευτῶν. Η ἐξέλιξη τῆς Πολωνίας μετά τὸ 1956 μᾶς προσφέρει μιὰ ἀκόμα εἰκόνα. Μιὰ ἐπανάσταση, ἔλεγε δὲ Λένιγ, γίνεται δταν οἱ πάνω δὲ ν μποροῦν πλέον καὶ οἱ κάτω δὲ ν θέλουν πλέον. Άλλα δὲ πεῖρα τῶν ἐπαναστάσεων καὶ τῶν κινημάτων ποὺ ήττήθηκαν ύστερα ἀπὸ 40 χρόνια δείχγει δτι προκειμένου γιὰ τὴν σοσιαλιστικὴ ἐπανάσταση αὐτοὶ οἱ δροὶ δὲν εἶναι ἐπαρκεῖς. Πρέπει γὰρ προσθέσουμε δταν οἱ κάτω δὲν θέλουν πλέον καὶ ξέρονται ἐπὶ σης περισσότερο δὲ λιγότερο καὶ εἶνο ποὺ θέλουν.

Οπως εἶχαν δείξει δπειρα παραδείγματα καὶ δλως πρόσφατα ἀκόμα, οἱ δελγικὲς ἀπεργίες, δὲν ἀρκεῖ τὸ σύστημα τῆς ἔχμετάλλευσης γὰρ δρίσκεται σὲ κρίση καὶ δ πληθυσμὸς γὰρ ἐπειδαίγει. πρέπει δὲ πέμβαση τῶν μαζῶν γὰρ εἶναι συνειδητὴ καὶ πρέπει αὐτὲς γὰρ εἶναι ἴχαγὲς γὰρ προσδιορίσουν τὰ σοσιαλιστικὰ ἀντικείμενα καὶ γὰρ προσανατολισθοῦν γιὰ τὴν πραγματοποίηση τους σὲ μιὰ κατάσταση ἀπείρως πολύπλοκη. Μιλώντας γιὰ συνείδηση σ' αὐτὸ τὸ κείμενο δὲν ἔγγοοῦμε μιὰ θεωρητικὴ συνείδηση, ἔνα σύστημα καθαρῶν καὶ ἀκριβῶν ἴδεων ποὺ γὰρ ὑπῆρχε αὐτὸ προγούμενως στὴν πρακτικὴ.

Η συνείδηση τῶν ἔργαζομένων μαζῶν ἀναπτύσσεται ἀπὸ τὴ δράση καὶ μέσα στὴν δράση. Καὶ μιὰ ἐπανάσταση εἶναι ἀκριβῶς μιὰ φάση πυρηνικῆς μεταλλαγῆς τῆς ἱστορίας. Άλλα αὐτὴ δὲ κατ' ἔξοχὴν πρακτικὴ συνείδηση τῶν ἐπαναστατικῶν μαζῶν δὲν ἀναφύεται ἀπὸ τὸ μηδέν. Μὲ κάποιο τρόπο οἱ προκαταρτικοὶ δροὶ τῆς πρέπει γὰρ ἔχουν τεθεῖ κατὰ τὴν διάρκεια τῆς προηγουμένης περιόδου. Τὸ πρόβλημα στὸ ὅποιο πρέπει γὰρ ἀπαντήσουμε εἶναι: οἱ δροὶ μιᾶς σοσιαλιστικῆς συνείδησης τοῦ προλεταριάτου ἔξακολουθοῦν γὰρ ὑπάρχουν κάτω ἀπὸ τὸ σύγχρονο καπιταλισμό;

Γιὰ γὰρ ἀπαντήσουμε σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα δὲν ὑπάρχει παρὰ ἔνα μόνο μέσο: γὰρ ἔξετάσουμε τὴν συμπεριφορὰ καὶ τὴ δράση τῶν ἔργαζομένων στὶς χῶρες τοῦ σύγχρονου καπιταλισμοῦ, γὰρ ἀναλύσουμε τὸ σημερινὸ σταθμὸ τῆς ταξικῆς πάλης. Εκεῖνο ποὺ μιὰ τέτοια ἀνάλυση κάνει ἀμέσως φανερὸ εἶναι δὲ ἄκρα ἀντίθεση ἀνάμεσα στὴν συμπεριφορὰ τοῦ προλεταριάτου μὲσα στὴν γ

παραγωγή και στήν στάση του ΕΕ όπό την παραγωγή απέναντι της πολιτικής και της κοινωνίας γενικά. "Εστω μιὰ χώρα δύναμης ή Αγγλία δύναμης τὸ ἔχουμε ήδη πεῖ πιὸ πάνω «πλήρης απασχόληση» ἔχει πραγματοπιθεῖ ὅστε απὸ τὸν πόλεμο. Οἱ πραγματικοὶ ἐργατικοὶ μισθοὶ αὐξάνονται κατὰ μέσον δρού 2 - 2,5% τὸ χρόνο. Οἱ κοινωνικὲς ασφαλίσεις εἶναι πολὺ πιὸ πλήρεις απὸ ὅτι στὴν Γαλλία. Περισσότερο απὸ τέσσαρα ἑκατομμύρια σπίτια ἔχουν οἰκοδομηθεῖ σὲ 15 χρόνια.

"Ἐν τούτοις πρὸς ἀπελπισίαν τῶν "Αγγλῶν καπιταλιστῶν καὶ γιὰ τὴν πιὸ μεγάλη ἔκπληξη τῶν βιομηχανικῶν κοινωνιολόγων καὶ ψυχολόγων οἱ ἐργατικοὶ ἀγῶνες δὲν ἔχουν καθόλου χάσει τὴν ἐντατικότητά τους καὶ τὸ βάθος τους. Αντίθετα, θὰ δημιουργήσουμε προσεχῶς μιὰ ἴδιαιτερη μελέτη πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα. Γιὰ τὴ στιγμὴ θὰ συγχρίσουμε τὰ πιὸ ἐνδιαφέροντα χαρακτηριστικὰ αὐτῶν τῶν ἀγώνων καὶ τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ ἀγγλικοῦ προλεταριάτου.

"Οργάνωση τῶν ἀγώνων καὶ τῶν ἐργατῶν: "Ἔπάρχουν ἀπεργίες ἐπίσημες. Δηλαδὴ ποὺ ἔξαπολύονται μὲ ἀπόφαση η μὲ τὴν συμφωνία τῆς συνδικαλιστικῆς διεύθυνσης. Ακόμα καὶ σ' αὐτὲς τὶς ἀπεργίες η πρωτοβουλία ἀνήκει στὴ μεγάλη πλειοψηφία τῶν περιπτώσεων στοὺς ἐργάτες καὶ στοὺς ἀντιπροσώπους τους τοῦ ἐργοστασίου ποὺ ἀποφασίζουν τὴν ἀπεργία καὶ ἐπιτυχάγουν τὴ συγκατάθεση τῶν συνδικάτων. Οἱ ἀπεργίες ποὺ πραγματικὰ ἀποφασίζονται απὸ τὴ συνδικαλιστικὴ διεύθυνση δὲν ἀφοροῦν παρὰ τὶς μεγάλες μάχες στὶς ὁποῖες παίρνει μέρος ἐνα δλόχληρο ἐπάγγελμα. Αὐτὲς εἶναι ἀλλωστε ἀρχετὰ σπάνιες. Άλλὰ δλοένα καὶ πιὸ συχνὰ παρατηροῦμε ἀπεργίες «ἀνεπίσημες» οἱ ὁποῖες δὲν ἔχουν πάρει τὴ συναίνεση τῆς συνδικαλιστικῆς διεύθυνσης η ἔχουν γίνει παρὰ τὴ ρητὴ ἀντίθεσή της. Αὐτὲς δὲν εἶναι γι' αὐτὸ ἀνοργάνωτες, ἐντελῶς ἀντίθετα.

"Ἐνα μεγάλο ρόλο στὴν δργάνωσή τους δύναται καὶ σ' δὴ τὴν ἐργατικὴ ζωὴ μέσα στὴν ἐπιχείρηση παιᾶν οἱ ἐργοστασιακοὶ ἀντιπρόσωποι, τὰ SHOP - STEWARDS ποὺ δὲν εἶναι καθόλου δύναμης στὴν Γαλλία η ἀλλοῦ, δργανα τῆς συνδικαλιστικῆς γραφειοκρατίας η πράκτορές της ἀλλὰ εύθεντικοὶ ἀντιπρόσωποι τῶν ἐργατῶν ἐκλεγμένοι καὶ ἀνακλητοί. Μέλη τοῦ συνδικάτου δύναμης ὁ κόσμος στὴν Αγγλία, οἱ SHOP - STEWARDS δὲν παρα-

δέχονται γι' αύτό τις γνησικτίθες τους και πολὺ συχνά αντιτίθενται. δίχως ποτὲ τὸ συνδικᾶτο γὰ τολμήσει γὰ ἐπιβάλλει κυρώσεις. Δὲν ύπάρχει παράδειγμα ποὺ ἔνα συνδικᾶτο γὰ ἔχει δρυηθεῖ γὰ παραχωρήσει σὲ ἔνα SHOP - STEWARDS ἐκλεγμένο ἀπὸ τοὺς ἐργάτες τὰ «διαπιστευτήρια» ποὺ ἔγγυῶνται τὴ θέση του ἀπέναντι τοῦ συνδικάτου (κι αύτὸ γιατὶ στὴν Ἀγγλία δὲν ὑπάρχουν παρὰ ἐπαγγελματικὰ καὶ δχι βιομηχανικὰ συνδικάτα καὶ οἱ ἐργάτες ἔνδες ἐργοστασίου μποροῦν εὔχολα γὰ ἀγήκουν σὲ τριάντα διαφορετικὰ συνδικάτα. Αὐτὴ γηείδικὴ κατάσταση εύνοεῖ δίχως ἀμφιβολία τὴν ἀνεξαρτησία τῶν SHOP - STEWARDS ἀπέναντι τῶν συνδικάτων). Υπάρχει μιὸ κανονικὴ συγκέντρωση τῶν SHOP - STEWARDS κάθε ἐργοστασίου (γενικὰ κάθε ἑνδομάδα) τῶν ὅποιων γηείτροπὴ ἔχει τὴν δικὴ της τὴ δραστηριότητα καὶ τὶς δικές της πηγὲς (προεργάμενη ἀπὸ συνεισφορὲς τῶν ἐργατῶν, ἀπὸ λαχεῖα κλπ.).

Υπάρχουν ἐπιτροπὲς τῶν SHOP - STEWARDS δλων τῶν ἐπιχειρήσεων μᾶς περισχῆς καὶ ἐπιτροπὲς σὲ ἑθνικὴ κλίμακα στὴ βιομηχανία. Εξ ἀλλου οἱ ἀνεπίσημες ἀπεργίες ὅπως ἐπίσης σχεδὸν καὶ δλες οἱ ἐπίσημες ποὺ περιορίζονται σὲ μία ἐπιχείρηση ἀποφασίζονται πάντα ἀπὸ τὶς γενικὲς συνελεύσεις τῶν ἐργατῶν ποὺ τοὺς ἀφοροῦν καὶ ποτὲ δὲν λήγουνε ἀγ δὲν τὸ ἀποφασίσῃ μὲ τὴν ψῆφο της μιὰ γενικὴ συγκέντρωση τῶν ἀπεργῶν.

Διεκδικήσεις: Μποροῦμε γὰ ἀποδείξουμε μὲ τὴν στατιστικὴ ὅτι οἱ μὲ στενὴ ἔννοια οἰκονομικὲς διεκδικήσεις εἶγαι στὶς αἰτίες ποὺ προκαλοῦν τὶς ἀπεργίες σὲ μιὰ ἐλαττούμενη ἀναλογία. Οἱ διεκδικήσεις ποὺ ὀλοένα καὶ περισσότερο συχνὰ προκαλοῦν τὶς ἀπεργίες ἀφοροῦν τὶς συνθῆκες τῆς παραγωγῆς μὲ τὴν πιὸ γενικὴ ἔννοια (περίοδοι ἀγάπαυσης, χρονομέτρησης καὶ ρυθμοί, συγέπειες ἀπὸ ἀλλαγές μηχανῶν γηεθόδων παραγωγῆς κλπ.) καὶ τῶν δρων τῆς πρόσληψης καὶ τῆς ἀπόλυσης: πολὺ συχνὰ ἐπίσης οἱ ἀπεργίες κηρύσσονται ἀπὸ ἀλληλεγγύη σὲ ἄλλους ἐργάτες ποὺ ἀπεργοῦν.

Μαχητικότης καὶ ἀλληλεγγύη τῷ ργατῷ: Δὲν ύπάρχει ποτὲ πρακτικὰ ἀπεργία δίχως γὰ προκαλέσει ἀπεργία. Συχνὰ δπου μιὰ κατηγορία ἐργατῶν ἔνδες ἐργοστασίου ἀπεργοῦν, ἄλλη κατηγορία γη τὰ σύγολο κατεβαίνουν σὲ ἀπεργία γιὰ γὰ τοὺς ὑποστηρίξουν. Τὰ προϊόντα ποὺ βγαίνουν ἀπὸ ἔνα ἐργοστάσιο τοῦ ὅποιου οἱ ἐργάτες ἀπεργοῦν, γη οἱ πρῶτες

ύλες και ότι άλλο προορίζεται γι' αυτό, χαρακτηρίζονται «μαῦρα» πράγμα που ίσοδυναμεί μὲ μὰ έντολὴ γιὰ τοὺς έργατες τῶν ἄλλων έργοστασίων η τῶν μεταφορῶν νὰ τὰ μπούχοτάρουν. Υπάρχουν πάντα ένδιαφέροντες έρανοι: ἀλληλεγγύης μεταξὺ τῶν έργατῶν τῶν ἄλλων έργοστασίων τῆς περιοχῆς.

Γενική διμόσφαιρα: Εἶναι ἀδύνατο νὰ περιγραφεῖ τὸ κλῖμα που διαστίλεται στὴν πάλη τῶν έργατῶν η ἀπλῶς στὴν ζωὴ τους μέσα στὰ έργοστάσια. Μιὰ πλήρης ἀλληλεγγύη ἀνάμεσα στοὺς έργατες ἐκδηλώνεται συνεχῶς. Μιὰ σχεδόν διαρκής ἀμφισβήτηση, τῆς ἔξουσίας τῆς διεύθυνσης και τῶν ἐπιστατῶν γίνεται ἐπ' ἀφορμῇ χιλίων γεγονότων τῆς καθημερινῆς ζωῆς τῆς ἐπιχείρησης. Αὐτὰ τὰ χαρακτηριστικὰ που ίσχύουν γενικὰ γιὰ δὴ τὴν ἀγγλικὴν βιομηχανία, ἐμφανίζονται μὲ ἔξαιρετην καθαρότητα σὲ δρισμένους πολὺ ένδιαφέροντες βιομηχανικοὺς τομεῖς και ἐξ ἄλλου πολὺ διαφορετικοὺς (όρυχεια, αὐτοκίνητα και μηχανικὴ βιομηχανία, γαυπηγεῖα, ἐκφορτωτές, έργατες μεταφορᾶς κλπ.).

Δὲν λέμε ότι η κατάσταση ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀποψῃ εἶναι η ἴδια σὲ ἔλα τὰ ἀγγλικὰ έργοστάσια και σὲ κάθε στιγμή, ἀλλὰ τὰ χαρακτηριστικὰ ὅπως συγοψίζονται πιὸ πάνω καθορίζουν τὴν τυπικὴ τάση τῶν πιὸ ἔξελιγμένων μορφῶν τῆς ταξικῆς πάλης σὲ μὰ σύγχρονη καπιταλιστικὴ χώρα. Κι αὐτὸ τὸ συμπέρασμα ἐνισχύεται: καὶ ἀπὸ ότι γίνεται στὶς Ήνωμένες Πολιτεῖες. Εντούτοις αὐτὴ η κατάσταση δὲν ἐμποδίζει τὸ ἀγγλικὸ προλεταριάτο ὅπως και τὸ σκανδιγανικὸ και ἀκόμα περισσότερο τὸ ἀμερικανικὸ νὰ εἶναι ἐντελῶς ἀδρανῆ στὸ πεδίο τῆς πολιτικῆς. Θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ ὑποστηρίξει ότι οἱ "Αγγλοι έργατες ὅπως και οἱ Σουηδοί Δανοί η Νορδηγοὶ στηρίζοντας τὸ έργατιστικὸ η τὸ σοσιαλδημοκρατικὸ κόμμα ἐκφράζουν μ' αὐτὸ τοὺς πολιτικούς τους πόθους ποὺ συμπίπτουν μὲ τὴν πολιτικὴ αὐτὴ τῶν κομμάτων, δηλ. ότι εἶναι βασικὰ ρεφορμιστές.

"Οιως αὐτὴ εἶγαι μὰ ἐπιπόλαιη ἵδεα. Δὲν μποροῦμε νὰ θεωρήσουμε σὰν δύο μεριογωμένα και δίχως σχέση μεταξύ τους γεγονότα, ότι αὐτοὶ οἱ ἴδιοι οἱ "Αγγλοι έργατες, τόσο σφικτὰ συνασπισμένοι ἀπέναντι τοῦ έργοδότη και τόσο δραστήριοι σὰν κοινωνικὴ ὅμιλδα μέσα στὴν ἐπιχείρηση, ἔχουν σὰν μόνη τους πολιτικὴ δραστηριότητα νὰ φηφίζουν τὸ Έργατικὸ Κόμμα στὶς γενικὲς ἐκλογὲς μιὰ φορὰ κάθε 5 χρόνια. "Οταν ξέρουμε τί εἶγαι σήμερα τὸ

Έργατικό κόμμα δτι είναι άδύνατο γάλ βροῦμε στὸ πρόγραμμά του (θεωρητικό ή πραγματικό) ριζικές διαφορές άπό τὸ συντηρητικό κόμμα καὶ δτι σὲ δλα τὰ ούσιώδη ζητήματα ποὺ ἔχουν τεθεῖ άπό 10 χρόνια, ἔχει ἐνεργήσει ἀκριβῶς δπως αὐτό.

Όταν ξέρουμε δτι στὴν Σουηδία καὶ στὴν Νορβηγία τὰ ρεφορμιστικὰ κόμματα είναι στὴν Κυβέρνηση άπό 16 χρόνια καὶ περισσότερο καὶ δτι δν τὰ συντηρητικὰ ή φιλελεύθερα κόμματα ξαναπάρουν τὴν Κυβέρνηση δὲν θὰ μποροῦσαν οὔτε θὰ θελαν γάλ άλλάξουν τίποτε άπό τὶς «μεταρρυθμίσεις» ποὺ πραγματοποιήθηκαν, είμαστε ἀναγκασμένοι γάλ δώσουμε μιὰ ἄλλη σημασία σ' αὐτὴ τὴν ἐκλογική ὑποστήριξη. Αὐτοὶ είναι οἱ φῆφοι τοῦ μικρότερου κακοῦ τῶν δποίων ή ἔνγοια ἀποσαφηνίζεται άπό τὴν πλήρη ἀδιαφορία ποὺ ἐκδηλώνει δ πληθυσμὸς γενικὰ καὶ ή ἐργατικὴ τάξη ίδιαίτερα ἀπέγαντι τῶν πολιτικῶν κομμάτων καὶ τῆς «δραστηριότητάς» τους, ἀκόμα καὶ κατὰ τὴν ἐκλογικὴ περίοδο. "Αγ τώρα παρατηροῦμε δτι δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ βασικὰ ἀπαράδεκτο γιὰ τὸν καπιταλισμὸ στὸ ἐργατικὸ πρόγραμμα ή στὴν ἔξουσία τῶν σκανδιναύων σοσιαλιστῶν, δτι δ σύγχρονος ρεφορμισμὸς δὲν είναι παρὰ ἔνας ἄλλος τρόπος διεύθυνσης τοῦ καπιταλιστικοῦ συστήματος καὶ τελικὰ τὸ προφυλάσσει, ή σημασία τῆς πολιτικῆς στάσης τῶν ἐργατῶν στὶς σύγχρονες χῶρες ἀποσαφηνίζεται καθαρά: τὸ προλεταριάτο δὲν ἐκφράζεται πλέον σὰν τάξη στὸ πολιτικὸ πεδίο, δὲν ἐκδηλώνει πλέον τὴ θεληση γάλ μεταμφρώσει ή ἀκόμα γάλ προσανατολίσει τὴν κοινωνία μὲ μιὰ δική του ἔνγοια, δρᾶ τὸ πολὺ σ' αὐτὸ τὸ ἔδαφος μᾶλλον σὰν μιὰ «διάδα πίεση».

Αὐτὴ τὴν ἔξαφάνιση τῆς πολιτικῆς δραστηριότητας καὶ πιὸ γενικὰ αὐτὸ ποὺ διγμάζουμε ίδιωτικοποίηση δὲν τὸ βλέπουμε μόνον στὴν ἐργατικὴ τάξη. Είναι ἔνα γενικὸ φαινόμενο ποὺ τὸ διαπιστώνουμε σὲ δλες τὶς κατηγορίες τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἐκφράζει τὴ βαθειὰ κρίση τῆς συγχρόνου κοινωνίας.

Σὲ τραχεῖα ἀντίθεση μὲ τὴ γραφειοκρατία, αὐτὴ ἐκδηλώνει τὸ ψυχοράγγιμα τῶν κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν θεσμῶν, ποὺ ἀφοῦ εἶχαν ἀπορρίψει τὸν πληθυσμὸ, ἀπορρίπτονται τώρα ἀπ' αὐτὸν. Εἰναι τὸ σῆμα τῆς ἀδυναμίας τῶν ἀνθρώπων μπροστὰ στὴν τεράστια κοινωνικὴ μηχανή ποὺ ἔχουν δημιουργήσει καὶ ποὺ δὲν κατορθώνουν πλέον οὔτε γάλ τὴν καταλαβαίνουν οὔτε γάλ τὴν κυριαρχοῦν, είναι ή ριζικὴ καταδίκη αὐτῆς τῆς μηχανῆς. Αὐτὴ ἐκφράζει τὴν ἀ-

ποσύγθεση τῶν ἀξιῶν, τῶν κοινωνικῶν ἔννοιῶν καὶ τῶν κοινοτήτων. "Ομοία δπως στὴν παραγωγὴ διαπιστώγουμε τὴν ἀντίφαση ἀνάμεσα στὴ συλλογικοποίηση στὰ ἄκρα τῆς ἐργασίας, τὴν αὐξανόμενη ἀλληλεπίδραση τῶν παραγωγικῶν δραστηριοτήτων τῶν ἐργαζομένων ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο στὴν δργάνωση τῆς ἐργασίας ἀπὸ τὴν γραφειοκρατία ποὺ μεταχειρίζεται κάθε ἐργάτη σὰν μιὰ ξεχωριστὴ μονάδα, ἀπὸ τοὺς ἄλλους, τὸ ἴδιο στὴν κλίμακα τῆς κοινωνίας όλεπουμε σήμερα νὰ πρωθεῖται μέχρι τὰ ἄκρα ἡ ἀντίφαση ἀνάμεσα στὴν δλοκληρωτικὴ κοινωνικοποίηση τῶν ἀτόμων, τὴν πλήρη ἐξάρτησή τους ἀπὸ τὴν ἔθνική καὶ παγκόσμια κοινωνία καὶ στὴν ἀτομικοποίηση τῆς ζωῆς στὴν ἀδυναμία νὰ τραβήξουν πέρα ἀπὸ τὸ στεγδό κύκλο τῆς οἰκογένειας—ποὺ κι αὐτὴ ἡ ἴδια ἀποκληρούται ἐξ ἄλλου δλοένα καὶ περισσότερο.

Ἡ διαφορὰ —καὶ αὐτὴ εἶναι τεράστια— εἶναι δτι στὴν παραγωγὴ οἱ ἐργαζόμενοι προσπαθοῦν διαρκῶς νὰ δροῦνε μιὰ θετικὴ διέξοδο σ' αὐτὴ τὴν ἀντίφαση, πολεμῶντας συγχρόνως ἐναντίον τῆς γραφειοκρατικῆς δργάνωσης τῆς ἐργασίας καὶ τῆς ἀτομικοποίησης ποὺ αὐτὴ τοὺς ἐπιβάλλει, συγκροτοῦν ἀδιαμόρφωτες δμάδες στὴν ἐργασία καὶ στὴν πάλη. "Οσο ἐπίπονη, δύσκολη, σὲ διαρκῆ κίνδυνο, καταστρεφόμενη καὶ ἀναγεούμενη καὶ δν εἶναι ἡ κοινότητα τῶν ἐργαζομένων ἐνδὲ ἐργοστασίου ἡ μιᾶς ἐπιχείρησης αὐτὴ ὑπάρχει πάντα σὰν τάση καὶ κάνει φανερὸ δτι δ καπιταλισμὸς δὲν κατορθώγει νὰ καταστρέψει οὔτε τὴν ταξικὴ δραστηριότητα οὔτε τὴν θετικὴ κοινωνικοποίηση τῶν ἐργαζομένων στὸ πεδίο τῆς παραγωγῆς. Αὐτὲς συνεχῶς προκαλοῦνται ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἴδια τὴ διάρθρωση τοῦ καπιταλισμοῦ ποὺ ἐξαναγκάζει τὸν ἐργάτη νὰ ἀντιταχτεῖ στὴν δργάνωση ποὺ τοῦ ἐπιβάλλουν στὴν ἐργασία γιὰ νὰ ὑπερασπίσει τὸν ἔαυτό του καὶ συγχρόνως νὰ κατορθώσει νὰ παράγει.

Αὐτὴ ἡ πάλη τροφοδοτεῖ διαρκῶς τὴν κοινωνικοποίηση τῶν ἐργαζομένων πού μὲ τὴ σειρά τους τὴν ἐνισχύουν καὶ δλες οἱ προσπάθειες τοῦ καπιταλισμοῦ (ἱεραρχοποίηση, ἐπιλογὴ τοῦ προσωπικοῦ, ἀδικαιολόγητες διαχρίσεις, περιοδικὴ ἀνατροπὴ τῶν συγεργείων κλπ.) δὲν κατορθώνουν καὶ δὲν θὰ κατορθώσουν ποτὲ νὰ ἀποκόψουν οὔτε τὴν μιὰ οὔτε τὴν ἄλλη. "Αντίθετα ὁ ἐκσυγχρονισμὸς τοῦ καπιταλισμοῦ δίνει στὴν πάλη μέσα στὴν παραγωγὴ μιὰ αὐξάγουσα ἐνταση καὶ ἔνα περιεχόμενο πιὸ βαθύ. Πρῶτα ἡ ἐξέλι-

ξη τῆς τεχνικῆς καὶ ἡ δργάνωση τῆς παραγωγῆς θέτει μὲν α τρόπο πάντα πιὸ δέ τὸ πρόβλημα τῆς πραγματικῆς συμμετοχῆς τῶν ἀνθρώπων στὴν ἐργασία τους. Κατέπιν στὸ μέτρο ποὺ τὰ ἄλλα προβλήματα ποὺ ἀπασχολοῦσαν προηγούμενα τὴν ἐργατικὴν τάξην χάνουν τὴν ζωτικὴν τους δξύτητα ποὺ ἡ ἀπειλὴ τῆς πείνας καὶ τῆς ἀνεργίας δὲν εἶναι ὅμοια, τὸ ζήτημα τῆς τύχης του μέσα στὴν παραγωγὴ γίγεται γὰρ τὸν ἐργαζόμενο τὸ ζωτικὸν ζήτημα.

Πρέπει νὰ παραδεχτοῦμε δὲν εἶναι τὸ ἵδιο σήμερα ὅπως ἦταν προηγούμενα, ὅταν ἀδιάφορο γιὰ ποιὰ ἐργασία καὶ ἀδιάφορο γιὰ ποιὸ καθεστώς, χιλιάδες πεινασμένοι ἀνεργοὶ περίμεναν στὴ πόρτα τοῦ ἐργοστασίου. Ἡ πάλη τῶν ἐργατῶν παύει τότε ὅπως τὸ ἔχουμε δεῖ στὸ παράδειγμα τῆς Ἀγγλίας νὰ εἶναι μιὰ πάλη στενὰ οἰκονομικὴ καὶ στρέφεται πλέον ἐναντίον τῆς ὑποδούλωσης καὶ τῆς ἀλλοτρίωσης τοῦ ἐργάτη σὰν παραγωγοῦ, ἐναντίον τῆς ὑποδούλωσης του στὴν διεύθυνση τῆς ἐπιχείρησης καὶ τῆς ἐξάρτησής του ἀπὸ τὴν ἀγορὰ τῆς ἐργασίας. Οἱ αδήποτε καὶ δὲν εἶναι ἡ «σαφὴς συγείσηση» τῶν "Ἀγγλῶν ἐργατῶν, ἡ πραγματικὴ συμπεριφορά τους τόσο στὴν καθημερινὴ ζωὴ τοῦ ἐργοστασίου, δέος καὶ κατὰ τὶς «ἀνεπίσημες» ἀπεργίες — θέτει σιωπηρὰ τὸ ζήτημα: ποιός εἶναι δὲ κύριος στὴν ἐπιχείρηση; συνεπῶς ἀν καὶ μὲ μιὰ μορφὴ ἐμβρυώδη καὶ ἀποσπασματικὴ, τὸ πρόβλημα τῆς διεύθυνσης τῆς παραγωγῆς.

Ἡ ἐργατικὴ συλλογικότητα φαίνεται ἔτσι νὰ δρᾶ μέσα στὴν ἐνότητα καὶ τὴ συγάφεια καὶ κάνει νὰ προβάλλῃ ἀφ' ἑαυτοῦ της μαζὶ μὲ τὰ SHOP - STEWARDS μιὰ μορφὴ δργάνωσης ποὺ ἐνσαρκώγει τὴ δημοκρατία καὶ τὴν προλεταριακὴν δραστικότητα. Ἀλλὰ τίποτε τὸ ἴσοδύναιμο δὲν ὑπάρχει στὸ πεδίο τῆς κοινωνίας. Ἡ κρίση τοῦ καπιταλισμοῦ ἔχει φτάσει στὸ στάδιο ποὺ γίγεται κρίση τῆς κοινωνικοίησης καὶ αὐτὴ ἐπηρρεάζει τὸ προλεταριατό δικαιιγώτερο ἀπὸ τὰ ἄλλα στρώματα. Οἱ ὅποιοι δήποτε τρόποι τῆς συλλογικῆς δραστηριότητας καταρρέουν εἶναι κενοὶ περιεχομένου δὲν ὑφίστανται παρὰ οἱ γραφειοκρατικοὶ τημένοι σκελετοί. Αὐτὸ δὲν εἶναι μόνον ἀληθινὸς γιὰ τὶς πολιτικὲς δραστηριότητες ἢ γιὰ ἄλλες ποὺ ἐπιδιώκουν ἔναν ἀκριβῆ σκοπό.

Ἄλλὰ ἐπίσης καὶ στὶς ἀφιλοκερδεῖς δραστηριότητες. Ἡ γιορτὴ ἐπὶ παραδείγματι πανάρχαιο δημιούργημα τῆς ἀνθρωπότητας, τείγει νὰ ἐξαφανιστεῖ στὶς σύγχρονες κοινωνίες σὰν κοινωνικὸς φα-

νόμενο. Αύτη δὲν έμφανεται πλέον παρά σὰν ἔνα θέαμα ἀκατέργαστης συσσώρευσης ἀτόμων που δὲν ὑπάρχει καιρική ἐπικοινωνία μεταξύ τους καὶ ἀπλῶς παρακολουθοῦν μιὰ διάδα τὴν μόνη δραστήρια καὶ ποὺ ἔργο της εἶναι νὰ κάνει τὴν γιορτή γιὰ ἐλους ὅσους παρίστανται. Τὸ θέαμα ποὺ παριστάνεται ἀπὸ ἔνα ἀτομικὴ μιὰ διάδα εἰδικῶν μπροστὰ στὸ ἀγώνυμο καὶ μεταβατικὸ πλῆθος γίνεται ἔτσι τὸ πρότυπο τῆς σύγχρονης κοινωνικοποίησης μέσα στὴν ἐποίᾳ καθένας εἶναι παθητικὸς ἐν σχέσει μὲ τὴν κοινότητα καὶ δὲν βλέπει τὸν ἄλλο σὰν ὑποκείμενο δυνατὸ γιὰ ἀνταλλαγὴ, ἐπικοινωνία καὶ συνεργασία, ἀλλὰ σὰν σῶμα ἀδρανὲς περιορισμένο στὶς δικές του κινήσεις.

Καὶ δὲν εἶναι καθόλου τυχαῖα ἡ ἔκπληξη ποὺ δοκίμασαν οἱ παρατηρητὲς τῶν ἀπεργιῶν τῆς Βολλωνίας τὸν Γενάρη τοῦ 1961 στὴ θέση μιᾶς πραγματικῆς γιορτῆς ποὺ παρουσίαζε ἡ χώρα καὶ στὴ συμπεριφορὰ τῶν ἀνθρώπων παρ’ ὅλον ποὺ αὐτοὶ ἦταν ριγμένοι σὲ μιὰ σκληρὴ πάλη καὶ στὴν ἀνάγκη: Οἱ τεράστιες ὑλικὲς δυσκολίες ἔπειράστηκαν ἀπὸ τὴν ὀγάσταση μιᾶς ἀληθινῆς κοινωνίας, μιᾶς ἀληθινῆς κοινότητας. ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ὁ καθένας ὑπῆρχε θετικὰ μὲ τοὺς ἄλλους καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους. Μόνον μέσα στὶς ἔκρηξεις τῆς πάλης τῶν τάξεων μπορεῖ τοῦ λοιποῦ νὰ ξαγακεῖ ἔκεινο ποὺ εἶναι δριστικὰ νεκρὸ στὴν ὑπάρχουσα κοινωνία: Ἐνα κοινὸ πάθος ἀνθρώπων ποὺ γίνεται πηγὴ δράσης καὶ ὅχι παθητικότητα, μιὰ στάση ποὺ νὰ ρίχνει ὅχι στὴν νάρκωση καὶ τὴν ἀπομόνωση ἀλλὰ σὲ μιὰ κοινότητα ποὺ δρᾶ γιὰ νὰ μεταμορφώσει ἔκεινο ποὺ εἶναι.

Ἡ ἔξαρδνιση τῆς πολιτικῆς δραστηριότητας μεταξύ τῶν ἔργατῶν εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα καὶ συγχρόνως ὁ δρός τῆς ἔξελιξης τοῦ καπιταλισμοῦ ποὺ ἔχουμε περιγράψει. Τὸ ἔργατικὸ κίνημα μεταμορφώνοντας τὸν καπιταλισμό, μεταμορφώθηκε κι αὐτὸ μὲ τὴ σειρά του ἀπ’ αὐτόν, οἱ ἔργατικὲς δργανώσεις ἔχουν «δλοκληρωθεῖ» στὸ σύστημα τῶν θεσμῶν τῆς ὑπάρχουσας κοινωνίας, στὸ ἴδιο διάστημα ποὺ ἀφομοίωναν τὴν οὖσία του. Τὰ ἀγτικείμενά τους, οἱ τρόποι τῆς δράσης τους, οἱ μορφὲς τῆς δργάνωσής τους, οἱ σχέσεις τους ἱὲ τοὺς ἔργατοιενούς, διαπλάθονται μὲ ἔναν αὐξανόμενο ὕσθιμὸ στὰ καπιταλιστικὰ πρότυπα. Δὲν μποροῦμε ἐδῶ νὰ κάγουμε τὴν ἀνάλυση αὐτοῦ τοῦ ιστορικοῦ προτοσές. Θέλουμε διμως νὰ δείξουμε πώς τὰ ἀποτελέσματά του ἐπιδροῦν μὲ ἔνα τρόπο σήμερα

διηγεκώς ἀναγεούμενο στὴν ἀποχώρηση τοῦ ἐργαζομένου ἀπὸ τὴν πολιτικὴν δραστηριότητα.

Ἡ γραφειοκρατοποίηση τῶν ὅργανώσεων ἀπομακρύνει τοὺς ἐργάτες ἀπὸ τὴν συλλογικὴν δράσην. Ἀρχίζει μὲ τὴν ἀποδοχὴν ἀπὸ τοὺς ἐργάτες ἐνὸς μονίμου σώματος διευθυνόντων καὶ ἀντιπροσώπων στὸ δποῖον ἐμπιστεύονται τὶς ἔξουσίες. Αὐτὸς καταλήγει στὴν σύσταση γραφειοκρατικοῦ στρώματος στὶς πολιτικὲς καὶ συγδικαλιστικὲς ὅργανώσεις περὶ διευθύνοντάς τες ὅπως μιὰ καπιταλιστικὴ διεύθυνση διευθύνει ἔνα ἐργαστάσιο ἢ τὸ κράτος, βρίσκεται γρήγορα μπροστὰ στὴν ἴδια ἀντίφαση: πῶς νὰ ἐπιτύχει συγχρόνως τὴν συμμετοχὴν καὶ τὸν ἀποκλεισμὸν τῶν ἀνθρώπων. Ἀντίφαση ἀλυτη ποὺ καταλήγει ἐδῶ σὲ ἀποτελέσματα πολὺ πιὸ καταστροφικὰ παρὰ στὴν παραγωγὴ, γιατὶ γιὰ νὰ ζήσεις πρέπει γὰρ φᾶς ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀπαραίτητο νὰ κάνεις πολιτική. Αὐτὸς εἶναι ποὺ ἐξηγεῖ ὅτι ἡ ἀποχώρηση τῶν ἐργατῶν ἀπὸ τὰ συγδικάτα εἶναι μικρότερη ἀπ' ὅτι εἶναι ἀπὸ τὰ κόμματα. Τὰ συγδικάτα μποροῦν ἀκόμα νὰ φαίνονται ὅτι ἔχουν κάποια σχέση μὲ τὸ καθημερινὸν ψωμί.

Αὐτὸς εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς γραφειοκρατοποίησης τῶν μορφῶν ὅργανωσης τῶν τρόπων δράσης καὶ τῶν σχέσεων μὲ τοὺς ἐργαζομένους. Ἀλλὰ τὸ ἐπακόλουθο τοῦ καθαρὰ ἰδεολογικοῦ ἐκφυλισμοῦ εἶναι ἐπίσης ἐντελῶς ἐνδιαφέρον. Δὲν ὑπάρχει ἐπαγγαστατικὴ ἰδεολογία ἢ ἀπλῶς ἐργατικὴ σὰν παροῦσα ἰδεολογία στὴν κλίμακα τῆς κοινωνίας. Αὐτὰ ποὺ οἱ «ἐργατικὲς» ὅργανώσεις προτείγουν (ἄν προτείνουν τίποτε ἄλλο ἔξω ἀπὸ ἐκλογικὲς καὶ κοινοβουλευτικὲς κομπίνες) δὲν διαφέρουν οὐσιαστικὰ ἀπὸ ἐκείνα ποὺ ὁ καπιταλισμὸς ὁ ἴδιος προτείνει, ἐν μέρει πραγματοποιεῖ καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀνέχεται: αὕτης τῆς ὑλικῆς κατανάλωσης καὶ τῶν ἀνέσεων κενὴ ἀπὸ κάθε περιεχόμενο, ἵεραρχία καὶ προαγωγὴ κατὰ τὴν ἀξία, ἐμφάνιση τῶν ἔξωτερικῶν «παραλογισμῶν» στὴν ὅργανωση τῆς κοινωνίας — ὅλες οἱ ἀξίες οὐσιωδῶς καπιταλιστικές. Τὸ ἐργατικὸ κίνημα ἔχει ἀρχίσει μὲ τρόπο ριζικὰ διαφορετικό. Εἰγε ἀρχίσει σὰν σχέδιο καὶ ὑπόσχεση ριζικῆς μεταμόρφωσης τῶν σχέσεων ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους, ἐγκατάσταση τῆς ἴσοτητας καὶ τῆς ἀμοιβαίας ἀναγγώρισης, κατάργηση τῶν ἀρχηγῶν, πραγματικὴ ἐλευθερία. "Ολα αὐτὰ σήμερα ἔχουν ἐξαφανιστεῖ ἀκόμα καὶ σὰν δημαγωγία.

Οἱ «ἐργατικὲς» ὅργανώσεις λογχυρίζονται ὅτι ἡ δική τους ἔξου-

σία θὰ μποροῦσε νὰ αὐξήσει πιὸ γρήγορα τὴν παραγωγὴ καὶ τὴν κατανάλωση, νὰ περιορίσει περισσότερο τὴν διάρκεια τῆς ἐργασίας ἢ νὰ διαδόσει πιὸ πλατειὰ τὴν ἐκπαίδευση — ἐν συντομίᾳ νὰ πραγματοποιήσει καλύτερα καὶ πιὸ γρήγορα ἀπὸ τὸν καπιταλισμὸν τοὺς καπιταλιστικοὺς σκοπούς.

Ἡ ρωσσικὴ παραγωγὴ αὐξάνεται πιὸ γρήγορα ἀπὸ τὴν ἀμερικανικὴ παραγωγὴ, τὰ ρωσσικὰ σπούτνικ εἶναι πιὸ μεγάλα καὶ πᾶνε πιὸ ψηλὰ ἀπὸ τὰ ἀμερικάνικα σπούτνικ χλπ. Δὲν λέμε δὲ οἱ ἐργάτες διατηροῦν μπροστά τους καθαρὴ καὶ ἀναλλοίωτη τὴν εἰκόνα τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας, δὲ τὴν συγχρίνουν μὲ τὸ πρόγραμμα τοῦ σοσιαλιστικοῦ ἢ τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος καὶ γι' αὐτὸ κατέληξαν στὸ συμπέρασμα νὰ μὴν ὑπερασπίζουν αὐτὰ τὰ κόμματα. Σὲ ἔνα πολὺ μεγάλο βαθμὸ τὰ καπιταλιστικὰ ἀντικείμενα ἔχουν διαπεράσει ἐκ νέου τὸ προλεταριάτο. Ἄλλὰ ἀκριβῶς ἡ πραγματοποίηση τῶν σκοπῶν αὐτῶν τῶν κομμάτων δὲν ἔχει ἀνάγκη μιᾶς δράσης ἢ μιᾶς συμμετοχῆς διαφορετικῆς ἀπὸ αὐτὴν ποὺ ἀπαιτεῖ ἔνα ἀστικὸ κόμμα, μιὰ ἐκλογικὴ ὑποστήριξη ἀρκεῖ. Καὶ ἀντίστροφα αὐτὰ δὲν μποροῦν νὰ προκαλέσουν στοὺς ἀγθρώπους παρὰ μιὰ συμμετοχὴ ἐκλογικοῦ τύπου.

Ἡ σύμπτωση λοιπὸν τῶν δύο προτσές ὑπάρχει στὴν πολιτικὴ ἀπάθεια τῶν ἐργαζομένων. Ἄλλοτριωμένη καὶ καταπιεζόμενη ὅπως πάντα ἢ μᾶλλον ὅσο ποτὲ μέσα στὴν παραγωγὴ ἢ ἐργατικὴ τάξη ἀγωνίζεται ἐναντίον αὐτῆς τῆς κατάστασης καὶ ἀμφισθητεῖ τὴν κυριαρχία τῆς καπιταλιστικῆς διεύθυνσης στὴν ἐπιχείρηση. Ἄλλὰ αὐτὴ δὲν φτάνει πλέον νὰ δώσει σ' αὐτὴ τὴν πάλη μιὰ προέκταση στὴν κλίμακκ τῆς κοινωνίας γιατὶ αὐτὴ δὲν συναντᾶ πλέον καμιὰ δργάνωση, καμιὰ ἰδέα, καμιὰ προσπτικὴ ποὺ νὰ διακρίνονται ἀπὸ τὸ καπιταλιστικὸ αἷσχος, κανένα κίνημα ποὺ νὰ συμβολίζει τὴν ἐλπίδα γέων σχέσεων ἀνάμεσα στοὺς ἀγθρώπους. Εἶναι τότε φυσικὸ αὐτὴ νὰ στρέψεται πρὸς τὶς ἀνταμοιβὲς ἢ τὶς ἴδιωτικὲς λύσεις καὶ ἔχει συναντᾶ ἔναν καπιταλισμὸ ποὺ εἶναι ἔτοιμος ὀλόνα καὶ περισσότερο σ' αὐτὴ τὴν ἀνταμοιβή. "Οπως τὸ ἔχουμε ἴδει δὲν εἶναι τυχαῖο τὸ γεγονός ὅτι στὴν κατάρρευση τῶν ἀξιῶν, ἢ μόνη ἀξία ποὺ ὑφίσταται ἔστω καὶ κατ' ἔξοχὴν σὰν «ἴδιωτική» ἀξία εἶναι αὐτὴ τῆς κατανάλωσης καὶ ὁ καπιταλισμὸς τὴν ἐκμεταλλεύεται μανιωδῶς. "Ετσι μὲ τὴν σχετικὴ ἀσφάλεια τῆς ἀπασχόλησης μὲ ἔνα αὐξανόμεγο «βιωτικὸ ἐπίπεδο» μὲ τὴν αὐταπάτη ἢ τὴν

άμυδρά τύχη μιᾶς προαγωγῆς, οἱ ἐργαζόμενοι ὅπως καὶ τὰ ἄλλα ἀτομα προσπαθοῦν γὰρ δώσουν μιὰ ἔγγοια στὴν ζωὴ τους μὲ τὴν κατανάλωση καὶ τὶς ἀγέσεις.

Αὐτὸς εἶναι ὁ σταθμὸς ποὺ ἔχουμε φτάσει σήμερα ἀπὸ τὴν πάλη τῶν τάξεων μέσα στὶς σύγχρονες κοινωνίες. Καὶ τὸ ἐρώτημα στὸ ὅποιο πρέπει νὰ ἀπαντήσουμε εἶναι: αὐτὴ ἡ κατάσταση ἔξασθενεῖ τὴν ἀντίθετα τογώνει τὴν ἐπαναστατικὴν προοπτικήν. "Ἡ μὲ τὴν παραδοσιακὴν ὁρολογίαν διατηρεῖται σύγχρονος καπιταλισμὸς συνεχίζει ἡ ὅγια παράγει ταῦς ὅρους μιᾶς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης;

Τὸ σύγχρονο ἐπαναστατικὸ κίνημα, δὲν εἶναι ἔνα κίνημα ἡθικῆς μεταρρύθμισης ποὺ ἀπευθύνεται στὰ ἐνδότερα τοῦ αἰώνιου ἀνθρώπου καὶ τὸν καλεῖ γὰρ πραγματοποιήσην ἔνα καλύτερο κόσμο. Αὐτὸς στηρίζεται ὅστερα ἀπὸ τὸν Μάρκο σὲ μὰ δινάλυση τῆς ιστορίας καὶ τῆς κοινωνίας δείχγοντας ὅτι ἡ πάλη μιᾶς τάξης ἀνθρώπων, στὴν καπιταλιστικὴ κοινωνία ἡ ἐργατικὴ τάξη, δὲν μπορεῖ γὰρ πραγματοποιήσει τοὺς σκοπούς της παρὰ καταργῶντας αὐτὴ τὴν κοινωνία καὶ μαζὶ μὲ αὐτὴν καὶ τὶς τάξεις καὶ ἐγκαθιδρύοντας μιὰ νέα κοινωνία δίχως ἐκμετάλλευση καὶ κοινωνικὴ ἀλλοτρίωση τῶν ἀνθρώπων.

Τὸ πρόβλημα τοῦ σοσιαλισμοῦ δὲν θὰ μποροῦσε πραγματικὰ γὰρ τεθεῖ παρὰ σὲ μὰ καπιταλιστικὴ κοινωνία καὶ δὲν θὰ μπορέσει γὰρ λυθῆ παρὰ ἀπὸ λειτουργίες ποὺ ἀναπτύσσονται μέσα σ' αὐτὴ τὴν κοινωνία. Αὐτὴ ἡ κεφαλαιώδης μαρξιστικὴ ἴδεα πολὺ γρήγορα ἐπισκιάστηκε καὶ κατόπιν καταχώθηκε κάτω ἀπὸ τὴν μυθιολογία τῶν «ἀντικειμενικῶν» ὅρων τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης.

«Ἡ ὥρίμανση τῶν ἀντικειμενικῶν ὅρων τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης» εἶναι κατὰ τὴν παραδοσιακὴ ἀποφηνίας ἔνας βαθμὸς ἐπαρκοῦς ἀνάπτυξης τῶν ὑλικῶν παραγωγικῶν δυγάμεων. Κι αὐτὸς γιατὶ «μιὰ κοινωνία δὲν ἔξαφανίζεται ποτὲ πρὶν αὐτὴ ἔξαντλήσει τὶς δυνατότητες τῆς ἀνάπτυξης τους» γιατὶ δὲν θὰ οίκοδομηθεῖ ὁ σοσιαλισμὸς σὲ μιὰ βάση οἰκονομικῆς ἀθλιότητας, γιατὶ τέλος μὲ τὴν ἀνάπτυξη τῶν παραγωγικῶν δυγάμεων οἱ «ἀντικειμενικὲς» ἀντιφάσεις τῆς καπιταλιστικῆς κοινωνίας πρέπει νὰ φτάσουν σὲ ἔναν παροξυσμὸ ποὺ θὰ ἐπιφέρει εἴτε μιὰ κατάρρευση εἴτε μιὰ διαρκῆ κρίση τοῦ συστήματος.

Πρέπει διέτικὰ γὰρ ἔξαλείψουμε αὐτὸς τὸ εἶδος τῶν ἀντιφάσεων καὶ τὴν μεθοδολογία ποὺ τὶς παράγει. Δὲν ὑπάρχει ἐπίπεδο ἀγά-

πτυξής της παραγωγής που άπό αύτό και κάτω ή σοσιαλιστική έπανάσταση θώ. ήταν καταδικασμένη σε άποτυχία και άπό αύτό και πάνω ή έπιτυχία της έξασφαλισμένη. "Ο σο ύψη λέ κι
διν εἶναι τὸ ἐπίπεδο τῶν παραγωγικῶν
δυνάμεων δὲν θὰ ποτελέσει ποτὲ ἐγ-
γύηση ὅτι η παραγωγή δὲν θὰ έχει
λιστεῖ δια πάντας οικοδομήσεις
παραγωγή, η διαρκής και δλοκληρωτική
δραστηριότητα τοῦ προλεταριάτου για
νὰ μεταμορφώσει τὴν κοινωνία τῷ ζωῇ. Ποιδε
είναι αὐτὸς διατρέλλει ποὺ θὰ ἔλεγε ὅτι η σοσιαλιστική έπανάσταση^{ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΦΙΛΟΦΡΟΥΔΗΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ}
είναι τρεῖς φορές πιὸ ωριμη στὶς Ήγωμένες Πολιτείες παρὰ στὴ
δυτική Ευρώπη γιατὶ ἔκει η κατ' ἀτομο παραγωγή είναι τρεῖς φο-
ρὲς υψηλότερη; "Αν είναι ἀναμφισβήτητο ὅτι δὲν οίκοδομεῖται δ
σοσιαλισμὸς στὴν ἀθλιότητα πρέπει ἔξισου νὰ καταλάβουμε ὅτι
ποτὲ μιὰ ἐκμεταλλευτικὴ κοινωνία δὲν θὰ δημιουργήσει μιὰ ἀφθο-
νία ἐπαρκῆ γιὰ νὰ καταργήσει η ἀκόμα νὰ ἐλαττώσει τοὺς ἀντα-
γωνισμοὺς ἀνάμεσα στὰ ἀτομα και στὶς διμάδες.

"Η ἵδια μηχανιστικὴ νοοτροπία, σύμφωνα μὲ τὴν ὅποιαν υπῆρ-
γε ἔνα ἀκαμπτο ἐπίπεδο καταγάλωσης τοῦ ἔργαζομένου κάτω άπό^{ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΦΙΛΟΦΡΟΥΔΗΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ}
τὸν καπιταλισμό, τοὺς ἔκανε νὰ πιστεύουν στὴν υπαρξη ἐνὸς προσ-
διορίσμου ἐπιπέδου κορεσμοῦ τῶν ἀναγκῶν και ὅτι δ «πόλεμος δ-
λῶν ἐναντίον δλῶγ» θὰ περισσεύσει στὸ μέτρο ποὺ θὰ τὸ προσεγ-
γίζαμε. 'Αλλὰ δ καπιταλισμὸς ἀναπτυσσόμενος ἀναπτύσσει ἐπισης
ἀναγκαῖα τὶς ἀνάγκες και τὸν ἀνταγωνισμὸ γύρω άπὸ τὰ ὑλικὰ
ἀγαθὰ και αὐτὸς είγαι ασυγκρίτως πιὸ μεγάλος σὲ μιὰ σύγχρονη
κοινωνία άπὸ ὅτι σὲ ἔνα πρωτόγονο ἀφρικανικὸ χωριό. Δὲν είναι
η υπαρξη μᾶς περισσότερο η λιγώτερο μεγάλης ἀφθονίας υλικῶν
ἀγαθῶν, ἀλλὰ η διαφορετικὴ στάση τοῦ προλεταριάτου ἀπέναντι
στὸ πρόβλημα τῆς καταγάλωσης ποὺ ἐπιτρέπει νὰ ξεπεραστεῖ αὐ-
τὸς δ ἀνταγωνισμὸς — και αὐτὴ η διαφορετικὴ στάση πραγμα-
τοποιεῖται πάντα ὅταν τὸ προλεταριάτο μπεῖ σὲ δράση γιὰ νὰ με-
ταμορφώσει τὴν κοινωνία γιατὶ αὐτὴ δὲν είναι παρὰ μιὰ άπὸ τὶς
ἔψεις τῆς ρήξης μὲ τὴν προηγούμενη κατάσταση τῶν πραγμάτων.

"Αλλο τόσο πρέπει νὰ ἔξαλειφτεῖ η ἵδεα ὅτι η ωρίμανση τῶν